

“Hi ha gent més culta entre els militars francesos que no a la universitat”

Joan Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963) publica a Empúries la novel·la *La melancolia dels oficials*, una aproximació a la guerra d'Algèria,

—Abans d'escriure el text ja sabíeu que, a mitja novel·la, l'aventura personal de Leccia, contractat pels serveis d'intel·ligència de l'exèrcit francès per a eliminar un traficant d'armes, de cop i volta monopolitzaria gairebé tota la segona part d'una novel·la coral, fins que el narrador, el comandant Daniel Valls, recupera el protagonisme, a la recta final?

—No. Leccia és un personatge de *Les Rambles de Saigon* que sempre pren protagonisme. Xucla la pantalla, com els millors actors. Pensi per exemple en Gabin, Fernandel, Bogart. Quan hi són, no veus els altres.

—Per tant, sabíeu que parlaríeu de la guerra d'Algèria, però no quins fils seguiríeu.

—Sí. És un poc com a la vida, on sempre intervén l'atzar. Tinc l'argument, un projecte, i s'hi van afegint detalls nous. Per a mi la literatura no és un exercici matemàtic. He de deixar que la imaginació, la fantasia, intervinguin quan vulguin. Després, naturalment, cal esmolat el text, tot mantenint la frescor de la naturalitat. És com el compositor d'òperes, que coneix l'argument i els personatges, però no sap si a l'acte tercer escriurà un vals o un duet.

—Però heu de reconèixer que fins a l'aparició de Leccia i la seva peripècia la novel·la fa tombs constantment, juga la carta de la dispersió.

—Sí. Però no hi veig cap problema. *Why not?* I l'aparició de Leccia és un petit cop de teatre, una manera de reactivar l'accíó.

—Teníeu cap intenció amagada a l'hora d'escriure-la?

—El meu projecte amagat o secret era d'escriure un *divertimento* lleuger i fresc, a la manera de les pel·lícules d'espionatge de l'Eddie Constantine, pel·lícules de qualitat sense pretensions. Era un senyor que tenia totes les nacionalitats, com jo. Crec que és la novel·la més francesa de totes les meves.

—Això que pensa Daniel Valls de De Gaulle ho pensa l'autor?

—Sí. Amb matisos. No seria tan destraler, tan negatiu. De Gaulle tenia pot de morir-se abans d'haver resolt el problema

Joan Daniel Bezsonoff publica la novel·la *La melancolia dels oficials*, a l'Editorial Empúries.

algerià i es va precipitar. Ho deia al seu gendre, el coronel De Boissieu: “Alain, tinc deu anys de massa.” Pensem en la desesperació dels oficials francesos que van donar la seva paraula d'oficial que França es quedaria a Algèria. El que és interessant de la guerra d'Algèria és que al mateix temps és una guerra colonial, d'alliberament nacional, i, sobretot, una guerra civil entre algerians. La història d'aquesta guerra es basteix sobre dos mites, el de l'Algèria francesa i el de l'aixecament generalitzat del poble algerià, en pes, contra

el colonitzador. Això és fals, va ser una guerra civil, cosa que desmunta els fonaments de la república algeriana actual.

—Ho sabíeu tot de la guerra, la bèl·lica i la secreta, abans d'escriure el llibre?

—La part bèl·lica, sí. En canvi, de la guerra secreta, l'espionatge, m'ha calgut documentar-me, particularment sobre el personatge del general Paul Grossin, cap dels serveis d'intel·ligència francesos.

—No heu volgut que hi hagués cap discrepància, cap desficiament, entre el comandant Daniel Valls i els seus superiors, contra allò que fan molts novel·listes en casos similars.

—Des d'un punt de vista novel·lesc penso que és més interessant. Distanciar-lo de les atrocitats que comet l'exèrcit era un recurs fàcil, era caure en el políticament correcte.

—El vostre pare és militar i va ser oficial a Algèria. Ha llegit la novel·la, va veure'n l'original?

—No. Per al meu pare sóc un fracassat, no sóc escriptor, perquè escric en un dialecte regional. El català, per a ell, és un *hobby* malsà. Si la Generalitat de Catalunya em vol reconèixer el talent i em dóna la Creu de Sant Jordi, l'haurien de donar al pare, perquè sense ell no escriuria en català. Ara, és una de les persones més cultes que he conegut. El pare surt a la novel·la. El coronel Alfons Valls, pare del narrador, és ell.

—A la novel·la apareixen militars francesos que llegeixen.

—N'he coneguts molts. Com diu l'epígraf que he triat, del cineasta Jean-Pierre Melville, els oficials són els monjos d'avui. Actualment hi ha més gent culta entre els oficials superiors francesos que no a la universitat, on la gent surt especialitzada, sense una base humanística general.

Lluís Bonada